

La polèmica dels botellots: Una mirada jove per a un model d'oci nocturn no mercantilitzat

Arran dels incidents ocorreguts al setembre de 2021 a la Universitat Autònoma de Barcelona i a l'Avinguda de Maria Cristina i Plaça Espanya en el context de les Festes de la Mercè, el botellot ha ressorgit com a tema de debat sociopolític i cultural. Aquesta conversa s'ha desenvolupat principalment en espais democràtics públics i privats d'elevada visibilitat que compten amb una visió adultcèntrica i punitivista. En la majoria dels casos la joventut no hi ha estat representada, de manera que no hem pogut expressar les nostres necessitats i inquietuds. Així doncs, des de Joves Ecosocialistes volem manifestar el nostre posicionament mitjançant aquesta resolució.

També a conseqüència d'aquests fets, emmarcats en la fase de contenció de la pandèmia de la Covid-19, la Sindicatura de Greuges de Barcelona ha publicat l'estudi *El fenomen del botellot a la ciutat de Barcelona. Perspectives donis de la joventut*¹, el qual «pretén copsar el fenomen del botellot donis d'una visió transversal i integradora de les diferents sensibilitats». L'estudi «té l'objectiu de conèixer les necessitats i inquietuds dels diversos col·lectius implicats [...], així com elaborar propostes per millorar les dinàmiques que se'n deriven de l'ús de l'espai públic com espai d'oci nocturn».

És evident que la pandèmia de la Covid-19, especialment el dur confinament que va suposar aturar la totalitat de les activitats d'oci, ha tingut un impacte trascendental en la manera de relacionar-se del jove, accentuant el nombre i tamany dels botellots, el que ha generat també la necessitat d'establir una tipologia, des d'un grup d'amics fent birres fins a una macrobotellada. Tot i això, entenem que el botellot és un fenomen que té l'origen en múltiples causes i que ja existia abans de la pandèmia. Els botellots, doncs, no són una moda passatgera, sinó que es tracta d'un fenomen estable. És per això que incitem a les administracions públiques competents a entendre'l com un actor més en la regulació de l'oci nocturn.

¹https://www.sindicabarcelona.cat/wp-content/uploads/2022/03/032022_Informe-Botellots_Sindicatura-de-Greuges-BCN.pdf

El text de la Sindicatura de Greuges de Barcelona defineix el botellot com «una reunió de joves, principalment els caps de setmana a la nit, en espais públics a l'aire lliure per parlar i consumir begudes alcohòliques (Pedrer-García, 2018)». Cal remarcar, però, que el botellot sorgeix principalment per la precarietat econòmica i laboral de la joventut, la naturalesa restrictiva i discriminatòria de l'oci nocturn privat, la mercantilització de l'espai públic a la ciutat de Barcelona, i la falta d'accés, organització i promoció pública d'activitats d'oci alternatiu fetes pel i per al jovent. És des d'aquesta òptica que cal entendre el fenomen dels botellots com una tipus més d'oci nocturn, molt arrelat al context socioeconòmic del jovent, el qual pot suposar una alternativa oberta a totes les faccions de la població jove i totalment deslligada dels interessos d'uns privats.

Els botellots també presenten un seguit d'externalitats que cal corregir i minimitzar. La contaminació acústica, els conflictes veïnals per al dret al descans i els residus generats són les que estan en el focus mediàtic de forma permanent, i també les més visibles per l'impacte que tenen en el teixit urbà. Un altre aspecte negatiu és que els botellots, especialment els més massius, són sovint escenaris d'agressions masclistes, LGTBIQ-fòbiques i racistes, emergències sanitàries i baralles violentes. Unes situacions que sorgeixen de problemàtiques estructurals que cal erradicar, però s'agreugen en ambients festius on predomina el consum d'alcohol i d'altres drogues.

Davant d'aquesta situació, la millor solució és establir punts de suport externs com ja passa en altres esdeveniments festius amb una bona estructura organitzativa. És essencial comptar amb *punts lila* per a la gestió d'agressions masclistes, LGTBIQ-fòbiques i racistes. També banys portàtils per afavorir la higiene de l'espai i punts de reciclatge per a la gestió immediata de residus. Pel que fa a la ubicació dels botellots, proposem situar-los en les zones menys denses de la ciutat per evitar la contaminació acústica i no saturar el servei de gestió de residus degut al consegüent sobreús que generen les botellades, així com espais que tinguin accés a fonts d'aigua potable de forma gratuïta, per a fomentar un consum més responsable d'alcohol.. També proposem assegurar l'accessibilitat amb transport públic i Bicing als espais designats als botellots amb l'objectiu de minimitzar l'impacte negatiu que suposaria un accés massiu amb transport privat i desincentivar la conducció sota els efectes de les drogues.

És evident que la presència arbitrària i intimidatòria dels cossos de seguretat no resoldrà cap conflicte derivat d'aquests esdeveniments, ni tampoc acabarà amb la seva pròpia existència. Davant d'això, considerem necessària la presència d'agents cívics per al control bàsic d'accessos i la mediació amb agents externs i el veïnat. També proposem la presència d'entitats i col·lectius que ofereixin informació sobre el consum de drogues des d'una perspectiva jove i desestigmatitzada per aconseguir una presa de decisions basada en la transparència, l'apoderament, la responsabilitat i l'autoconsciència. No reivindicuem el botellòdrom, com tampoc ho fa la Sindicatura de Greuges de Barcelona, sino que exposem la necessitat d'evitar-los, proposant un

seguit d'espais accessibles repartits per tota la ciutat on sigui possible realitzar botellots cívics i segurs. L'objectiu principal ha de ser que en els botellots prevalgui la prevenció i reducció de riscos derivats del consum d'alcohol i altres drogues, sobretot per part de menors d'edat, mentre que al mateix temps s'erradiquin les conductes discriminatòries o de violència i es minimitzen els greuges al veïnat i la via pública.

No obstant això, tampoc creiem en el botellot com a única forma d'oci juvenil en el context cultural i de lleure de la ciutat. Tampoc donem suport a la normalització del consum d'alcohol, una realitat que no concerneix únicament a la joventut, sinó que es presenta de forma generalitzada en la societat. És per això que demanem formes alternatives d'oci que estiguin promogudes i subvencionades per l'administració pública: activitats i espais, autogestionats o no per la joventut, que no vagin lligats al consum o finançament d'alcohol, i que s'allunyin del circuit de la privatització. Creiem que l'espai públic no ha de ser entès únicament com un espai de trànsit, de producció o de consum en la restauració, sinó que també ha de ser l'espai on ens socialitzem i teixim vincles entre les diferents persones que hi viuen o hi transiten.

En aquest sentit, actualment la major part de l'espai públic està dedicat principalment a la circulació i estacionament de vehicles privats, així com també espais mercantilitzats que dificultin molt que el jovent pugui relacionar-se fora de les esferes de les transaccions econòmiques. Afortunadament, però, comptem amb l'existència d'alguns exemples satisfactoris que trenquen amb aquesta dinàmica; tot i així, no són suficients en número ni necessàriament compten amb el suport i promoció de les administracions públiques. Tenim presents al llarg de l'any esdeveniments i festes autogestionades (bingos musicals, calçotades, tornejos esportius, festes, activitats educatives, etc., per posar només alguns exemples), festes populars de barri organitzades per entitats joves, esdeveniments nocturns de jocs de rol, jocs de taula o karaokes, així com cicles i tallers culturals celebrats en centres cívics, casals i espais joves. És aquest el model d'oci nocturn que defensem, desvinculat del consum d'alcohol i drogues, autogestionat i amb espais adequats per dur-lo a terme.

Amb tot això, des del Joves Ecosocialistes proposem:

- 1.** Exigir que les anàlisis i debats que es facin de la situació dels botellots a la ciutat de Barcelona fugin de la mirada adultcèntrica i punitivista cap al jovent de la ciutat.
- 2.** Implulsar plans, esdeveniments i activitats d'oci alternatius accessibles per tot el jovent, que no estiguin centrats en el consum d'alcohol i desvinculats de les transaccions econòmiques.
- 3.** Demanar que des de l'Ajuntament de Barcelona es constitueixi una Taula d'Oci Jove amb el jovent de la ciutat per dissenyar projectes d'espais per la celebració de botellots cívics i segurs que comptin i desenvolupin les propostes esmentades en aquest text.

- 4.** Augmentar el percentatge subvencionable d'esdeveniments d'oci jove organitzats per entitats amb l'objectiu de no dependre dels ingressos de la barra i del consum de begudes alcohòliques.
- 5.** Promoure estudis científics (diagnòstics, estats de la qüestió, informes de seguiment i avaluacions) que proveeixin dades objectives sobre la qüestió dels botellots per tal de contrarestar la informació esbiaixada dels mitjans de comunicació.
- 6.** Demanar a les institucions una major inversió pressupostària i/o una reducció de l'IVA en el sector cultural, per aconseguir una disminució dels preus de les activitats d'oci (com ara cinema, teatre, museus, exposicions, etc.) per tal que siguin accessibles a tot el jovent, independentment de la situació econòmica.
- 7.** Aprofitar la iniciativa "Obrim carrers" de la ciutat, facilitant a les entitats juvenils un mecanisme per a organitzar activitats puntuals en aquests nous espais dels seus respectius barris o districtes.